

# افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاښد تن من مباد  
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم ویر زنده یک تن مباد  
از آن به که کشور به دشمن دهیم

[www.afgazad.com](http://www.afgazad.com)

[afgazad@gmail.com](mailto:afgazad@gmail.com)

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

استاد محمد اسحاق برکت  
ویرجینیا - اضلاع متحده امریکا  
۲۲ جون ۲۰۱۰

## امتنان مکرر

بدینوسیله از دست اندرکاران پورتال معزز و محترم "افغانستان آزاد - آزاد افغانستان"، در رأس شخصیت ملی، دانشمند و فرهیخته، دپلوم انجینر خلیل الله معروفی که دایم جویای احوال من و نگران صحت و علالت مزاجم هستند، بار دیگر اظهار سپاس و امتنان مینمایم که مرا در پیشبرد و ادامهٔ درسهای پښتو یاری و مدد می‌رسانند. توفیقات بیشتر شانرا درین راه که فقط و فقط خدمتگزاری به هموطنان عزیز و گرامی منست، از خداوند متعال مسألت میکنم.

## بیانید پښتو بیاموزیم

گړنۍ پښتو او لغتونه  
(محاورة و لغات پښتو)  
د پښتو ۱۶ لوست  
(درس ۱۶ پښتو)

علاقه مندان ارجمند و گرامی درسهای پښتو! این حقیر خادم شما در درسهای پښتو لزوماً از لغات و اصطلاحاتی نام میبرد که آموختن و بخاطر سپردن آنها بشما سهل و ساده بوده از لغات ثقیل، کم استعمال، فراموش شده و نوساخت پښتو خود داری نموده و در عوض از بدیلهای و کلمات مشابه آنها استفاده میشود. این گفته ها بهیچ وجه مخالفت بالغات متروک، ثقیل و فراموش شده پښتو نیست و شدیداً جانبدار آنها میباشم، چه آنها به این لسان شیرین غنا میبخشند و اما در قسمت لغات نوساخت نظراتیست که بازگوئی و ذکر آنها بدرسهای پښتو ارتباط نمیگیرد و آنها را به یک وقت دیگر محول مینمایم. چون گذشته این بارهم از یک لغت آسان و خیلی مستعمل در محاوره ها یاد آوری نموده و گپهایی خواهیم زد در بارهٔ آن:

### - زړه :

بمعنای قلب، دل و یک عضو خیلی مهم بدن که خون و اکسیجن و مواد غذایی را به تمام حجرات پیکر می‌رساند. **خینی خلک چې ډېره ځوړي او بیایي گېډه خوړېږي نو ډاکتر ته ځي او وایي چې زړه مې خوړېږي.** بعضی مردم وقتی زیاد میخورند و باز معدهٔ شان درد میکند، پیش ډاکتر میروند و میگویند که "دل درد میکند".

زړه مې کوچنی شو راته زاري (ژاري)  
 له ما نه غواړي د پردې باغچې گلونه  
 دلم کوچک (طفل) شده و ميگرید (گریه میکند)  
 از من طلب میکند (میخواهد) گلهای باغ بیگانه را  
 زړه مې کوچنی شو راته ژاري  
 له ما نه غواړي د سور کوشونډو لعلونه

– زرگی: یعنی دلک، اسم تصغیر دل است و ازان در محاوره ها بسیار زیاد استفاده میشود  
 زرگی: به معنی عزیزم.

زرگیه! چبرته تللي وي، ډېره موده کپړی چې نه ښکاري؟  
 عزیزم! کجا رفته بودی، مدت زیادی شده که نمیمانی (دیده نمیشوی)؟  
 در لسان زیبایی پښتو برای لغت (عزیزم) از لغت (گران) که مؤنث و مخاطب آن (گرانه) میباشد به این شکل نیز استفاده میشود:

گرانه وروره! ته خو پر ما ډېر گران یې، ولی دې هېر کړی یم اولیک (خط) نه رالېږي؟  
 برادر عزیزم! ترا بسیار دوست دارم، چرا مرا فراموش کرده ای و مکتوب نمیفرستی؟  
 گرانی خوري! ستا له نا روغۍ نه خبر سوم، خداپرو ډېر خواشینی شوم. ستا روغتیا له خدایه غواړم.  
 خواهر عزیزم! از مریضی شما مطلع شدم، خدایم گواه است (به خدا سوگند) که بسیار مغموم شدم.  
 صحتمندی شما را از خدا میطلبم.

– د زړه له کومې: از کجای دل، از صمیم قلب.

زما د زړه له کومې سلامونه ومنه.

سلامهای صمیمیم را بپذیرید.

– د زړه له تل نه: از ته دل، ژرفای قلب.

د زړه له تل نه تاسو ته بريالي توب او روغتیا غواړم.

بشما از ته دل موفقیت و صحتمندی میخواهم.

– زړه سواند: دلسوزی و ترحم.

په اوسنی زمانه کی د چا پر چا زړه سواند نشته.

امروزه روز کس بر کس ترحم ندارد.

– په زړه پوري: دلپسند، دلچسپ، مورد پسند و به طبع موافق.

زما په زړه پوري لوبه د فوتبال لوبه ده.

بازی مورد پسند من بازی فوتبال است.

– زړور: شجاع و دلاور

د افغانستان خلک ټول زړور خلک دی او د پردیو واکمنی یې نده منلي.

مردم افغانستان همه شجاع و دلاورند و باداری اجانب را نپذیرفته اند.

– زړه بگنونکی: دلخراش

زمونږ په هیواد کې هره ورځ یوه زړه بگنونکی پېښه پېښیږي.

در وطن ما هر روز یک واقعه دلخراش بوقوع میپیوندد.

و ازیڼ قبیل با ترکیب (زړه) ویک لغت دیگر پښتو، بسا لغات ترکیبی پښتو حاصل آید.

تربل پښتو لوست پوري مو په لوی او ښونکي خدای سپارم.